TEMA-CHEIE[1]
Art. 6 (latura penală)
Prezumția de nevinovăție

(Ultima actualizare: 28.02.2025)

Introducere

Art. 6 § 2 consacră dreptul unei persoane acuzate de a fi prezumată nevinovată până ce vinovăția este stabilită în temeiul legii.

Prezumția de nevinovăție poate fi analizată din perspectiva a două aspecte [*Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013, pct. 93-94, și *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 2024, pct. 109]:

- ca o garanție procedurală, în contextul unui proces penal propriu-zis, caz în care aceasta impune cerințe în special în ceea ce privește sarcina probei, prezumțiile juridice de fapt și de drept, dreptul de a nu contribui la propria incriminare, publicitatea cauzei anterioară procesului și formularea, de către instanța de judecată sau altă autoritate publică, a unor declarații premature de vinovăție cu privire la un inculpat; și
- ca o garanție pentru protejarea persoanelor achitate de o acuzație în materie penală, sau a celor în privința cărora procesul penal a încetat, de a fi tratate de agenții statului sau de autorități ca și cum ar fi într-adevăr vinovate de săvârșirea infracțiunii imputate. Într-o anumită măsură, protecția oferită de art. 6 § 2 în acest sens se poate suprapune cu protecția oferită de art. 8.

Principii extrase din jurisprudența actuală cu privire la domeniul de aplicare al art. 6 § 2

Procedura penală:

Art. 6 § 2 impune, printre altele, ca: (1) în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii completului de judecată să nu pornească de la ideea preconceptă că inculpatul a săvârșit fapta incriminată; (2) sarcina probei să incumbe acuzării; și (3) orice îndoială să fie în avantajul persoanei acuzate (*Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, 1988, pct. 77).

Art. 6 § 2 nu se aplică în mod obișnuit atunci când nu a fost formulată o acuzație în materie penală împotriva unei persoane, în situația în care acesteia i-au fost aplicate măsuri în cadrul unei proceduri care s-a desfășurat înainte de formularea unei acuzații penale (*Gogitidze și alții împotriva Georgiei*, 2015, pct. 125-126, cu privire la procedura de confiscare *in rem* care a avut loc înainte de începerea urmăririi penale față de reclamant; a se vedea, a contrario, *Batiașvili împotriva Georgiei*, 2019, pct. 79, în care art. 6 § 2 era aplicabil ținând seama de circumstanțele specifice ale cauzei, în care a fost denaturat un element de probă pentru a lăsa impresia că exista o infracțiune, ceea ce a dus

[1] Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

ulterior la formularea unei acuzații în materie penală împotriva reclamantului; a se vedea și *Farzaliev împotriva Azerbaidjanului*, 2020, pct. 48).

Prezumția de nevinovăție se aplică în cadrul procedurilor penale indiferent de rezultatul urmăririi penale (*Minelli împotriva Elveției*, 1983, pct. 30). Aceasta se aplică procedurii în ansamblul său (*Konstas împotriva Greciei*, 2011, pct. 36). Cu toate acestea, art. 6 § 2 încetează să se aplice în faza de individualizare a pedepsei odată ce vinovăția a fost legal stabilită (*Bikas împotriva Germaniei*, 2018, pct. 57; a se vedea, cu titlu de excepție, *Böhmer împotriva Germaniei*, 2002, pct. 55).

Domeniul de aplicare al art. 6 § 2 include și condamnarea postumă, care, de obicei, va fi considerată drept o încălcare a prezumției de nevinovăție în cazul în care reclamantul nu a compărut în fața instanței (*Magnițki și alții împotriva Rusiei*, 2019, pct. 284).

Proceduri paralele:

Art. 6 § 2 se poate aplica unor hotărâri judecătorești pronunțate în cadrul unui proces care nu este îndreptat împotriva unui reclamant ce are calitatea de acuzat, dar care, totuși, se referă și are o legătură cu un proces penal aflat simultan în curs de desfășurare împotriva sa, atunci când aceste hotărâri judecătorești implică o apreciere prematură a vinovăției sale (*Böhmer împotriva Germaniei*, 2002, pct. 67; *Diamantides împotriva Greciei (nr. 2)*, 2005, pct. 35; *Eșonkulov împotriva Rusiei*, 2015, pct. 74-75).

Art. 6 § 2 se aplică în ceea ce privește declarațiile făcute în cadrul unei proceduri penale paralele îndreptate împotriva unor coinculpați care nu are efecte asupra reclamantului acuzat, în măsura în care există o legătură directă între procedura împotriva reclamantului și această procedură paralelă (*Karaman împotriva Germaniei*, 2014, pct. 43).

Art. 6 § 2 se aplică, de asemenea, în procedura de revocare a unei decizii de suspendare condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, în care se face referire la noua anchetă penală în curs împotriva reclamantului, suspectat de săvârșirea unei alte infracțiuni (*El Kaada împotriva Germaniei*, 2015, pct. 37).

Principiul prezumției de nevinovăție se aplică procedurilor paralele, și anume în cazul în care o procedură administrativă și una penală sunt inițiate în paralel (*Kemal Coşkun împotriva Turciei*, 2017, pct. 44).

Art. 6 § 2 se aplică atunci când se desfășoară în paralel două procese penale îndreptate împotriva reclamanților (*Kangers împotriva Letoniei*, 2019, pct. 60-61)

Curtea a constatat, de asemenea, că art. 6 § 2 se aplică procedurii de anchetă parlamentară desfășurate în paralel cu procesul penal împotriva reclamantului (*Rywin împotriva Poloniei*, 2016, pct. 208).

Proceduri ulterioare:

Ori de câte ori se pune problema aplicabilității art. 6 § 2 în cadrul unei proceduri ulterioare, reclamantul trebuie să demonstreze existența unei legături între procesul penal încheiat și acțiunea ulterioară [*Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013, pct. 104].

Curtea a examinat aplicabilitatea art. 6 § 2 în cazul hotărârilor judecătorești pronunțate în urma încheierii unui proces penal referitor în special la următoarele aspecte [a se vedea *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 2024, pct. 107]:

- cererea de despăgubire pentru prejudiciul cauzat de o eroare judiciară, formulată de o persoană condamnată anterior, ca urmare a anulării condamnării sale;
- impunerea obligației civile de despăgubire a unei victime, în cazul în care victima este o autoritate publică;

- impunerea obligației civile de a plăti unei victime cheltuielile de judecată;
- confiscarea produselor provenite din săvârșirea unei infracțiuni și/sau a activelor care au legătură cu infracțiuni;
- o decizie privind liberarea condiționată a unei persoane condamnate;
- aplicarea sancțiunii cu caracter administrativ a amenzii;
- redeschiderea procesului penal ca urmare a constatării de către Curte a unei încălcări a Convenției;
- acordarea unei amnistii;
- observații cu privire la individualizarea pedepsei;
- o condamnare pentru o nouă infracțiune, în timp ce încă era pendinte o procedură de apel împotriva infracțiunii inițiale;
- o acțiune introdusă de o societate de asigurare împotriva unui asigurat;
- o procedură de executare silită inițiată de o autoritate fiscală.

Pentru alte exemple, a se vedea *Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013, pct. 98.

Prezentarea succintă a obligațiilor statului

Declarații prejudiciabile:

Art. 6 § 2 interzice nu doar declarațiile premature de vinovăție făcute de o instanță cu privire la o persoană „acuzată de o infracțiune", anterior stabilirii legale a vinovăției sale, această interdicție fiind valabilă și pentru declarațiile făcute de alți agenți ai statului referitoare la anchete penale în curs, care încurajează publicul să creadă că suspectul este vinovat și aduc atingere aprecierii faptelor de către autoritatea judiciară competentă. Chiar și în absența unei constatări oficiale, este suficient să se indice argumentația care sugerează că instanța sau funcționarul în cauză îl consideră pe acuzat ca fiind vinovat (*Karaman împotriva Germaniei*, 2014, pct. 41). În plus, declarațiile prejudiciabile trebuie să se refere la aceeași infracțiune pentru care se invocă protecția prezumției de nevinovăție în cadrul acestei din urmă proceduri [*Larrañaga Arando și alții împotriva Spaniei* (dec.), 2019, pct. 48].

Atunci când afirmațiile în litigiu sunt făcute de entități private (cum ar fi ziarele) și nu constituie o reproducere literală (sau o citare directă) a vreunei informații oficiale furnizate de autorități, nu se ridică o problemă în temeiul art. 6 § 2, dar poate apărea o problemă în temeiul art. 8 din Convenție (*Mitianin și Leonov împotriva Rusiei*, 2019, pct. 102 și 105; a se vedea și *Mulosmani împotriva Albaniei*, 2013, pct. 141; și *McCann și Healy împotriva Portugaliei*, 2022, pct. 65-66, în care Curtea a considerat că declarațiile unui agent de poliție pensionat nu erau imputabile statului în sensul art. 6 § 2).

Curtea face distincție între afirmațiile care exprimă doar suspiciuni cu privire la vinovăția unui suspect și cele care indică în mod clar vinovăția acestuia. Cele din urmă încalcă art. 6 § 2, în timp ce, cu privire la cele dintâi s-a considerat că nu pot constitui capete de cerere admisibile în diverse cauze examinate de Curte (*Garycki împotriva Poloniei*, 2007, pct. 67).

În cazul unei formulări nefericite, este necesar să se examineze contextul procedurii în ansamblul său și caracteristicile speciale ale acesteia pentru a stabili dacă declarațiile în cauză încalcă art. 6 § 2 (*Fleischner împotriva Germaniei*, 2019, pct. 65).

Declarațiile autorităților judiciare

Prezumția de nevinovăție este încălcată în cazul în care o hotărâre judecătorească referitoare la un inculpat reflectă opinia conform căreia acesta este vinovat, fără stabilirea legală prealabilă a vinovăției sale. Chiar și în absența unei constatări oficiale, este suficient să se indice argumentația care sugerează că instanța în cauză îl consideră pe acuzat ca fiind vinovat (*Guțanovi*

împotriva Bulgariei, 2013, pct. 202-203). În plus, lipsa intenției de a încălca dreptul la prezumția de nevinovăție nu poate exclude o încălcare a art. 6 § 2 din Convenție (*Avaz Zeinalov împotriva Azerbaidjanului*, 2021, pct. 69).

Cu toate acestea, este important ca întotdeauna să se țină seama de sensul real al declarațiilor în cauză, și nu de formularea lor literală (*Lavenț împotriva Letoniei*, 2002, pct. 126).

Faptul că reclamantul este condamnat în cele din urmă nu anulează dreptul inițial al acestuia de a fi prezumat nevinovat atâta vreme cât vinovăția sa nu este legal stabilită (*Matijašević împotriva Serbiei*, 2006, pct. 49; *Nešťák împotriva Slovaciei*, 2007, pct. 90).

Cu toate acestea, instanța superioară poate să rectifice afirmațiile în litigiu făcute de instanțele inferioare prin corectarea formulării acestora, astfel încât să excludă orice sugestie prejudiciabilă privind vinovăția (*Benghezal împotriva Franței*, 2022, pct. 36).

Declarații făcute în cadrul unei proceduri conexe ulterioare

În cadrul unei proceduri conexe ulterioare căreia i se aplică art. 6 § 2 (a se vedea „Proceduri ulterioare"), indiferent de natura procedurii și indiferent dacă procesul penal s-a finalizat ca urmare a achitării sau a incidenței unor cauze de încetare, deciziile și motivările instanțelor naționale sau ale altor autorități în cadrul respectivelor proceduri ulterioare, considerate în ansamblul lor și în contextul exercițiului pe care acestea sunt obligate să îl efectueze în temeiul dreptului intern, vor încălca al doilea aspect al art. 6 § 2 în măsura în care echivalează cu stabilirea răspunderii penale a reclamantului. Stabilirea răspunderii penale a unei persoane presupune exprimarea opiniei potrivit căreia aceasta este vinovată, în sensul normei penale care reglementează săvârșirea unei infracțiuni, sugerând astfel că soluționarea procesului penal ar fi trebuit să fie diferită [*Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 2024, pct. 168].

Această abordare reflectă faptul că, la nivel național, judecătorilor li se poate solicita, în afara contextului unei acuzații în materie penală, să soluționeze cauze care decurg din aceleași fapte pe care s-a întemeiat o acuzație în materie penală anterioară care nu a dus la o condamnare. Protecția conferită de art. 6 § 2, sub cel de al doilea aspect al său, nu ar trebui interpretată în sensul că împiedică instanțele naționale, în cadrul unor proceduri ulterioare – în care acestea exercită o funcție diferită de cea a instanței penale, în conformitate cu dispozițiile relevante ale dreptului intern – să examineze aceleași fapte care au fost stabilite în cadrul procesului penal anterior, cu condiția ca, procedând astfel, să nu atribuie răspunderea penală persoanei în cauză. O persoană care a fost achitată sau în privința căreia s-a dispus încetarea procesului penal va face în continuare obiectul aplicării obișnuite a normelor interne în ceea ce privește probele și standardul probei în afara proceselor penale (*ibid.*, pct. 169).

Declarațiile agenților statului

Prezumția de nevinovăție poate fi încălcată nu numai de un judecător sau de o instanță, ci și de alte autorități publice, cum ar fi agenții de poliție (*Allenet de Ribemont împotriva Franței*, 1995, pct. 37 și 41), președintele republicii (*Peša împotriva Croației*, 2010, pct. 149), prim-ministrul sau ministrul de Interne (*Guțanovi împotriva Bulgariei*, 2013, pct. 194-198), ministrul Justiției (*Konstas împotriva Greciei*, 2011, pct. 43 și 45), președintele Parlamentului (*Butkevičius împotriva Lituaniei*, 2002, pct. 53), procurorii (*Daktaras împotriva Lituaniei*, 2000, pct. 42) și alte organe de urmărire penală (*Hujin și alții împotriva Rusiei*, 2008, pct. 96).

Art. 6 § 2 interzice declarațiile agenților statului referitoare la anchete penale în curs, care încurajează publicul să creadă că suspectul este vinovat și aduc atingere aprecierii faptelor de către autoritatea judiciară competentă (*Ismoilov și alții împotriva Rusiei*, 2008, pct. 161; *Butkevičius împotriva Lituaniei*, 2002, pct. 53). Astfel de declarații prejudiciabile ridică o problemă în temeiul art. 6 § 2, indiferent de alte considerații în temeiul art. 6 § 1, cum ar fi cele legate de publicitatea negativă a cauzei anterioară procesului (*Turiev împotriva Rusiei*, 2016, pct. 21).

Cu toate acestea, autoritățile pot în continuare să informeze publicul cu privire la anchetele penale în curs, în măsura în care fac acest lucru cu toată discreția și circumspecția necesare (*Fatullaiev împotriva Azerbaidjanului*, 2010, pct. 159; *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, 1995, pct. 38; *Garycki împotriva Poloniei*, 2007, pct. 69).

De asemenea, în cauza *Filat împotriva Republicii Moldova*, 2021, pct. 45-51, Curtea a considerat că, în contextul procedurii parlamentare de ridicare a imunității, declarațiile procurorului general și ale președintelui Parlamentului, referitoare la probele în sprijinul cererii de ridicare a imunității reclamantului, nu au încălcat art. 6 § 2.

Campanii de presă negative:

O campanie de presă virulentă poate să aducă atingere caracterului echitabil al unui proces, influențând opinia publică și afectând prezumția de nevinovăție a unui reclamant [*Ninn-Hansen împotriva Danemarcei* (dec.), 1999; *Anguelov împotriva Bulgariei* (dec.), 2004]. Astfel, de exemplu, difuzarea televizată a unor imagini cu suspectul poate să ridice o problemă din perspectiva art. 6 § 2 [*Rupa împotriva României (nr. 1)*, 2008, pct. 232].

Sarcina probei:

Principiul prezumției de nevinovăție impune, între altele, ca acuzarea să informeze inculpatul cu privire la acuzațiile care i se aduc (*Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, 1988, pct. 77; *Janosevic împotriva Suediei*, 2002, pct. 97).

Cu toate acestea, transferarea sarcinii probei de la acuzare apărării este compatibilă cu art. 6 § 2 din Convenție atunci când s-au prezentat deja suficiente elemente de probă împotriva inculpatului (*Telfner împotriva Austriei*, 2001, pct. 18; *Poletan și Azirovik împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, 2016, pct. 63-67).

De asemenea, Curtea a statuat că principiul *in dubio pro reo* (îndoiala profită celui acuzat) este o expresie specifică a prezumției de nevinovăție (*Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, 1988, pct. 77; *Tsalkitzis împotriva Greciei (nr. 2)*, 2017, pct. 60).

O problemă din perspectiva acestui principiu poate apărea, de exemplu, în cazul în care hotărârile instanțelor interne de constatare a vinovăției unui reclamant nu sunt suficient motivate (*Melich și Beck împotriva Republicii Cehe*, 2008, pct. 49-55; *Ajdarić împotriva Croației*, 2011, pct. 51), sau în cazul în care reclamantului i s-a impus o sarcină a probei imposibil de realizat (*Nemțov împotriva Rusiei*, 2014, pct. 92; *Topić împotriva Croației*, 2013, pct. 45; *Frumkin împotriva Rusiei*, 2016, pct. 166).

Prezumții de fapt și de drept:

Art. 6 § 2 permite prezumții de fapt și de drept, dar impune statelor să încadreze aceste prezumții în limite rezonabile, ținând seama de importanța mizei și protejând dreptul la apărare (*Salabiaku împotriva Franței*, 1988, pct. 27-28; *Radio France și alții împotriva Franței*, 2004, pct. 24). Altfel spus, mijloacele utilizate trebuie să fie proporționale în mod rezonabil cu scopul legitim urmărit [*Janosevic împotriva Suediei*, 2002, pct. 101; *Falk împotriva Țărilor de Jos* (dec.), 2004; *Busuttil împotriva Maltei*, 2021, pct. 46-47].

Exemple notabile

- *Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013 și *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 2024 – aplicabilitatea art. 6 § 2 în contextul procedurilor ulterioare;

- *Salabiaku împotriva Franței*, 1988 – cu privire la prezumțiile de fapt și de drept care sunt permise, dar care trebuie să fie încadrate în limite rezonabile, ținând seama de importanța mizei și protejând dreptul la apărare;
- *Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, 1988 – art. 6 § 2 impune, între altele, ca sarcina probei să revină acuzării, care are, de asemenea, obligația de a informa inculpatul cu privire la acuzațiile care i se aduc;
- *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, 1995 – potențiala încălcare a prezumției de nevinovăție în lumina declarațiilor unor agenți de poliție ce reflectau opinia conform căreia suspectul era vinovat, fără stabilirea legală prealabilă a vinovăției acestuia; asigurarea unui echilibru între necesitatea ca autoritățile să informeze publicul cu privire la anchetele penale în curs și nevoia de a proteja dreptul la apărare, în special prezumția de nevinovăție;
- *Daktaras împotriva Lituaniei*, 2000 – principiul prezumției de nevinovăție poate fi încălcat atunci când un agent al statului, cum ar fi un procuror, face declarații prejudiciabile;
- *Telfner împotriva Austriei*, 2001 – art. 6 § 2 impune ca sarcina probei să revină acuzării;
- *Ajdarić împotriva Croației*, 2001 – cu privire la motivarea insuficientă a deciziilor instanțelor naționale, ceea ce ar putea contraveni principiului *in dubio pro reo*, conform căruia orice îndoială profită celui acuzat;
- *Lavenț împotriva Letoniei*, 2002 – cu privire la importanța luării în considerare a sensului real al declarațiilor în cauză, și nu a formei lor literale, pentru a aprecia existența unei încălcări a art. 6 § 2;
- *Zollmann împotriva Regatului Unit* (dec.), 2003 – cu privire la declarații prejudiciabile care ar putea intra sub incidența art. 8 și a laturii civile a art. 6 din Convenție;
- *Bikas împotriva Germaniei*, 2018 – art. 6 § 2 nu se aplică în ceea ce privește afirmațiile făcute cu privire la caracterul și comportamentul persoanei acuzate în faza de individualizare a pedepsei;
- *Larrañaga Arando și alții împotriva Spaniei* (dec.), 2019 – declarațiile prejudiciabile făcute în cadrul unei acțiuni în despăgubiri pot să ridice probleme din perspectiva art. 8 și a laturii civile a art. 6 din Convenție mai degrabă decât din perspectiva art. 6 § 2; declarațiile prejudiciabile trebuie să se refere la aceeași infracțiune pentru care se invocă protecția prezumției de nevinovăție în cadrul acestei din urmă acțiuni;
- *Fleischner împotriva Germaniei*, 2019 – în cazul unor formulări nefericite, este necesar să se examineze contextul procedurii în ansamblul său și caracteristicile speciale ale acesteia pentru a stabili dacă declarațiile în cauză încalcă art. 6 § 2;
- *Batiașvili împotriva Georgiei*, 2019 – cu privire la comportamentul de rea-credință al autorităților, care au denaturat un element de probă pentru a lăsa impresia că exista o infracțiune – înainte să fi fost formulată vreo acuzație – ceea ce a dus ulterior la formularea unei acuzații în materie penală împotriva reclamantului; ținând seama de circumstanțele specifice cauzei, art. 6 § 2 era aplicabil și a fost încălcat.

Prezumția de nevinovăție din perspectiva altor articole din Convenție

Chestiunile legate de prezumția de nevinovăție ar putea intra, de asemenea, sub incidența laturii civile a art. 6, precum și sub incidența art. 8 și 10 din Convenție.

Art. 6 § 2 protejează o persoană care a fost acuzată de o infracțiune împotriva declarațiilor prejudiciabile care ar putea compromite caracterul echitabil al procesului penal. Cu toate acestea, în cazul în care niciun astfel de proces penal nu este în curs de desfășurare, declarațiile prin care o persoană este acuzată de săvârșirea unei infracțiuni sau de un comportament infracțional țin mai degrabă de protecția împotriva calomniei, precum și de dreptul de a adresa instanțelor o plângere privind drepturile cu caracter civil, care ridică probleme potențiale din perspectiva art. 8 și a laturii

civile a art. 6 din Convenție [*Zollmann împotriva Regatului Unit* (dec.), 2003; *Ismoilov și alții împotriva Rusiei*, 2008, pct. 160; *Mikolajová împotriva Slovaciei*, 2011, pct. 42-48; *Larrañaga Arando și alții împotriva Spaniei* (dec.), 2019, pct. 40].

În mod similar, atunci când afirmațiile în litigiu sunt făcute de entități private și nu constituie o citare directă dintr-un document oficial furnizat de autorități, poate apărea o problemă în temeiul art. 8 (*Mitianin și Leonov împotriva Rusiei*, 2019, pct. 102 și 105).

Unul dintre cele două aspecte ale principiului prezumției de nevinovăție privește protecția persoanelor care au beneficiat de achitarea de o acuzație în materie penală, sau în privința cărora procesul penal a încetat, în sensul de a nu permite tratarea acestora de către agenții statului sau autoritățile publice ca și cum ar fi într-adevăr vinovate de săvârșirea infracțiunii de care au fost acuzate [*Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013, pct. 94]. Într-o anumită măsură, protecția oferită de art. 6 § 2 în acest sens se poate suprapune cu protecția oferită de art. 8 [*G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei* (MC), 2018, pct. 314].

În temeiul art. 10 din Convenție, presa are dreptul de a-și exercita libertatea de exprimare; așadar, este extrem de important ca, atunci când sunt transmise informații publicului, să se țină seama de dreptul inculpatului la un proces echitabil [*Bédat împotriva Elveției* (MC), 2016, pct. 51].

Recapitularea principiilor generale

- *Allen împotriva Regatului Unit* (MC), 2013, pct. 93-102, 120-121 și 123-126;
- *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 2024, pct. 168-169;
- *Bikas împotriva Germaniei*, 2018, pct. 42-47;
- *Fleischner împotriva Germaniei*, 2019, pct. 64-65.

Subiecte conexe (dar diferite)

O campanie de presă virulentă poate să aducă atingere prezumției de nevinovăție și poate să compromită caracterul echitabil general al unui proces penal. Cu toate acestea, nu numai că presa are sarcina de a transmite informații și idei, dar și publicul are dreptul de a le primi, astfel cum garantează art. 10 din Convenție. Este necesar să se asigure un echilibru între drepturile consacrate de art. 6 și art. 10 din Convenție pentru a garanta atât un proces echitabil, cât și libertatea de exprimare [*Bédat împotriva Elveției* (MC), 2016, pct. 51].

Fiind aspecte implicite ale unui proces echitabil, dreptul de a păstra tăcerea și dreptul de a nu contribui la propria incriminare sunt strâns legate de prezumția de nevinovăție. Într-o cauză penală, acuzarea trebuie să încerce să-și construiască argumentația fără să recurgă la elemente de probă obținute prin metode de constrângere sau presiuni, contrar voinței inculpatului (*Heaney și McGuinness împotriva Irlandei*, 2000, pct. 40). Totuși, respectarea art. 6 în acest context va depinde de natura și gradul de constrângere folosit pentru a obține probele, existența oricăror garanții relevante în cadrul procedurii și modul în care este folosit orice element de probă astfel obținut [*O'Halloran și Francis împotriva Regatului Unit* (MC), 2007, pct. 55].

Amenajarea specifică a sălii de judecată, cum ar fi ținerea inculpatului într-o cușcă metalică, pune în discuție principiul prezumției de nevinovăție. În acest context, Curtea a evidențiat încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului și, în special, în cadrul unui proces penal, persoanei acuzate [*Svinarenko și Sliadnev împotriva Rusiei* (MC), 2014, pct. 131].

Trimiteri suplimentare

Alte teme-cheie:

- Epuizarea căilor de atac interne/respectarea regulii termenului de 4 luni (declarații premature de vinovăție)
- Audieri prin videoconferință
- Renunțarea la garanțiile unui proces echitabil

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

Hotărâri de principiu:

- *Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, nr. 10590/83, 6 decembrie 1988, seria A nr. 146 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, nr. 15175/89, 10 februarie 1995, seria A nr. 308 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Allen împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 25429/05, CEDO 2013 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* (MC), 11 iunie 2024 (neîncălcarea art. 6 § 2).

Alte cauze care intră sub incidența art. 6 § 2:

- *Minelli împotriva Elveției*, nr. 8660/79, 25 martie 1983, seria A nr. 62 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Salabiaku împotriva Franței*, nr. 10519/83, 7 octombrie1988, seria A nr. 141-A (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Ninn-Hansen împotriva Danemarcei* (dec.), nr. 28972/95, 18 mai 1999, CEDO 1999-V (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Daktaras împotriva Lituaniei*, nr. 42095/98, CEDO 2000-X (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Telfner împotriva Austriei*, nr. 33501/96, 20 martie 2001 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Butkevičius împotriva Lituaniei*, nr. 48297/99, CEDO 2002-II (extrase) (încălcarea art. 6 § 2);
- *Janosevic împotriva Suediei*, nr. 34619/97, CEDO 2002-VII (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Böhmer împotriva Germaniei*, nr. 37568/97, 3 octombrie 2002 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Lavenț împotriva Letoniei*, nr. 58442/00, 28 noiembrie 2002 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Radio France și alții împotriva Franței*, nr. 53984/00, CEDO 2004-II (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Falk împotriva Țărilor de Jos* (dec.), nr. 66273/01, CEDO 2004-XI (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Diamantides împotriva Greciei (nr. 2)*, 2005, nr. 71563/01, 19 mai 2005 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Matijašević împotriva Serbiei*, nr. 23037/04, CEDO 2006-X (încălcarea art. 6 § 2);
- *Garycki împotriva Poloniei*, nr. 14348/02, 6 februarie 2007 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Nešťák împotriva Slovaciei*, nr. 65559/01, 27 februarie 2007 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Hujin și alții împotriva Rusiei*, nr. 13470/02, 23 octombrie 2008 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Marchiani împotriva Franței* (dec.), nr. 30392/03, 27 mai 2008 (inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Melich și Beck împotriva Republicii Cehe*, nr. 35450/04, 24 iulie 2008 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Rupa împotriva României (nr. 1)*, nr. 58478/00, 16 decembrie 2008 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Peša împotriva Croației*, nr. 40523/08, 8 aprilie 2010 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Fatullaiev împotriva Azerbaidjanului*, nr. 40984/07, 22 aprilie 2010 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Konstas împotriva Greciei*, nr. 53466/07, 24 mai 2011 (încălcarea art. 6 § 2 în privința anumitor declarații; neîncălcarea art. 6 § 2 în privința altor declarații);
- *Ajdarić împotriva Croației*, nr. 20883/09, 13 decembrie 2011 (examinarea capătului de cerere formulat în temeiul art. 6 § 2 nu este necesară având în vedere constatarea încălcării art. 6 § 1);
- *Hajnal împotriva Serbiei*, nr. 36937/06, 19 iunie 2012 (încălcarea art. 6 § 2; cerere inadmisibilă în ceea ce privește decizia judecătorului de instrucție – nerespectarea regulii termenului de șase luni);

- *Mulosmani împotriva Albaniei*, nr. 29864/03, 8 octombrie 2013 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Guțanovi împotriva Bulgariei*, nr. 34529/10, CEDO 2013 (extrase) (încălcarea art. 6 § 2 în privința anumitor declarații și a motivării deciziei prin care s-a dispus menținerea în detenție a reclamantului; neîncălcarea art. 6 § 2 în privința altor declarații);
- *Lakatoš și alții împotriva Serbiei*, nr. 3363/08, 7 ianuarie 2014 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Karaman împotriva Germaniei*, nr. 17103/10, 27 februarie 2014 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Eșonkulov împotriva Rusiei*, nr. 68900/13, 15 ianuarie 2015 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Gogitidze și alții împotriva Georgiei*, nr. 36862/05, 12 mai 2015 (inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae* cu art. 6 § 2);
- *El Kaada împotriva Germaniei*, nr. 2130/10, 12 noiembrie 2015 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Rywin împotriva Poloniei*, nr. 6091/06 și alte 2, 18 februarie 2016 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Poletan și Azirovik împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, nr. 26711/07 și alte 2, 12 mai 2016 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Turiev împotriva Rusiei*, nr. 20758/04, 11 octombrie 2016 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Bivolaru împotriva României*, nr. 28796/04, 28 februarie 2017 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Paulikas împotriva Lituaniei*, nr. 57435/09, 24 ianuarie 2017 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Kemal Coşkun împotriva Turciei*, nr. 45028/07, 28 martie 2017 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Bikas împotriva Germaniei*, nr. 67607/13, 25 ianuarie 2018 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei* (MC), nr. 1828/06 și alte 2, 28 iunie 2018 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Ringwald împotriva Croației* (dec.), nr. 14590/15 și 25405/15, 22 ianuarie 2019 (inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Kangers împotriva Letoniei*, nr. 35726/10, 14 martie 2019 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Larrañaga Arando și alții împotriva Spaniei* (dec.), nr. 73911/16 și alte 3, 25 iunie 2019 (art. 6 § 2 neaplicabil în cazul acțiunii în despăgubiri);
- *Magnițki și alții împotriva Rusiei*, nr. 32631/09 și 53799/12, 27 august 2019 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Januškevičienė împotriva Lituaniei*, nr. 69717/14, 3 septembrie 2019 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Fleischner împotriva Germaniei*, nr. 61985/12, 3 octombrie 2019 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Batiașvili împotriva Georgiei*, nr. 8284/07, 10 octombrie 2019 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Farzaliev împotriva Azerbaidjanului*, nr. 29620/07, 28 mai 2020 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Avaz Zeinalov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 37816/12 și 25260/14, 22 aprilie 2021 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Busuttil împotriva Maltei*, nr. 48431/18, 3 iunie 2021 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Filat împotriva Republicii Moldova*, nr. 11657/16, 7 decembrie 2021 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Benghezal împotriva Franței*, nr. 48045/15, 24 martie 2022 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *McCann și Healy împotriva Portugaliei*, nr. 57195/17, 20 septembrie 2022 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Mamaladze împotriva Georgiei*, nr. 9487/19, 3 noiembrie 2022 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Rigolio împotriva Italiei*, nr. 20148/09, 9 martie 2023 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Bavčar împotriva Sloveniei*, nr. 17053/20, 7 septembrie 2023 (încălcarea art. 6 § 2);

- *Rimšēvičs împotriva Letoniei* (dec.), nr. 31634/18, 10 octombrie 2023 (inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *U.Y. împotriva Turciei*, nr. 58073/17, 10 octombrie 2023 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Nadir Yıldırım și alții împotriva Turciei*, nr. 39712/16, 28 noiembrie 2023 (încălcarea art. 6 § 2);
- *Narbutas împotriva Lituaniei*, nr. 14139/21, 19 decembrie 2023 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Ritikov împotriva Ucrainei*, nr. 52855/19, 23 mai 2024 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – neepuizarea căilor de atac interne);
- *Gravier împotriva Franței*, nr. 49904/21, 4 iulie 2024 (încălcarea art. 6 § 2).
- *C.O. împotriva Germaniei*, nr. 16678/22, 17 septembrie 2024 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Cosovan împotriva Republicii Moldova (nr. 2)*, nr. 36013/13, 8 octombrie 2024 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Espírito Santo Silva Salgado împotriva Portugaliei*, nr. 30970/19, 3 decembrie 2024 (neîncălcarea art. 6 § 2);
- *Kezerașvili împotriva Georgiei*, nr. 11027/22, 5 decembrie 2024 (cererea formulată în temeiul art. 6 § 2 declarată inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Gomes Costa împotriva Portugaliei**, nr. 34916/16, 25 februarie 2025 (neîncălcarea art. 6 § 2).

Prezumția de nevinovăție din perspectiva altor articole:

- *Zollmann împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 62902/00, CEDO 2003-XII (cererea formulată în temeiul art. 6 § 1 declarată inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Mikolajová împotriva Slovaciei*, nr. 4479/03, 18 ianuarie 2011 (încălcarea art. 10);
- *Bédat împotriva Elveției* (MC), nr. 56925/08, CEDO 2016 (neîncălcarea art. 10);
- *Mitianin și Leonov împotriva Rusiei*, nr. 11436/06 și 22912/06, 7 mai 2019 (neîncălcarea art. 8).